

ARGUMENTACIÓ: EL PODER DEL NO

La ment desconeix la paraula *no*. Això significa que no sabem pensar en negatiu. Per posar un exemple, si algú ens proposa pensar “el no-res” el que primer ens ve al cap és alguna cosa negra, fosca. Per tant ja no pensem “el no-res” sinó alguna cosa. La ment no pot pensar que no pensa, ni imaginar una mancança sense imaginar la cosa corresponent. D'aquí prové, per exemple, la por a la mort -perquè no podem ni imaginar ni pensar que significa “no ser”.

Hi ha un munt de formes de manipulació mental basades en alguns usos particularment desagradables de la paraula “no”. Quan a un nen petit que està fent les seves primeres passes se li diu, amb bona fe, “compte, no caiguis!”, augmenten les possibilitats que l'hagis de recollir de terra. I el pitjor que es pot fer amb algú que pateix vertigen és recomanar-li: “no miris a terra”. Hi mirarà segur.

Si et diuen que “no tinguis por”, per exemple, el més normal, és que de repent et bloquegis o t'agafi por perquè la ment tendeix a pensar “això no m'ho dirien si el que estic intentant no fos perillós” i, per tant, s'arronsa. Quan en una cursa el diuen “no afluixis”, és com si t'estiguessin dient que ja estàs afluixant.

Cada vegada que ens diuen “no temis”, “no et preocupis”, acabem tenint por o preocupant-nos. És un mecanisme innat d'alerta que el cervell ha desenvolupat per defensar-nos.

Tots els manipuladors saben aprofitar el poder del no. Els resulta molt útil perquè es pot usar per crear incertesa i zones d'ombra (bancs de boira). Això s'aconsegueix retòricament quan s'afirma alguna cosa posant per davant un negació; per exemple: “naturalment, tothom sap que el diputat senyor Fulanet no és un corrupte”. D'aquesta manera s'està introduint sense que ho sembli una insinuació que el cervell valora ràpidament com una associació entre dos termes: “Fulanet/Corrupte”.

En la història dels debats polítics és molt recordada una argumentació que va usar Richard Nixon contra John F. Kennedy quan tots dos pugnaven per la presidència dels Estats Units. Kennedy era de família irlandesa i de religió catòlica (cosa molt mal vista per la majoria de protestants blancs en aquell moment). I Nixon va etzibar-li: “No usaré com argument en contra seva el fet que el senyor Kennedy sigui catòlic”. En esmentar que no pensava usar aquest argument en contra, ja l'estava usant. Hi ha una forma més elaborada de manipular la informació que consisteix a donar una notícia negativa un dia i desmentir-la l'endemà. La reputació de molta gent ha quedat destruïda per una informació falsa que ha estat desmentida l'endemà. El desmentiment val de poc perquè les paraules tenen més valor que els fets. És fàcil fer a miques un gerro xinès amb un cop de pedra. El que resulta difícil és reconstruir-lo després.

Argumentativament, quan algú diu: “no es pot excloure que...”, la millor forma de respondre és: “no es pot excloure, però tampoc es pot assegurar”. D'aquesta manera s'obliga a valorar les dues opcions. Per evitar la manipulació una bona eina és transformar les frases negatives en frases positives.

Per tant, per comptes de dir: “no s’ha de suggerir res en forma negativa”, és millor recomanar: “evita suggerir qualsevol cosa en forma negativa”.

MATERIALS ELABORATS PER JÚLIA TORRES CANELA I RAMON ALCOBERRO